

§ 189

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Mia Haglundin ym. valtuustoaloitteesta rasismikokemusten tutkimisesta sosiaali- ja terveystalvuuissa

HEL 2020-008038 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle valtuutettu Mia Haglundin ja 21 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta rasismikokemusten tutkimisesta sosiaali- ja terveystalvuuissa seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa nostetaan esille rasistinen syrjintä sekä yhteiskunnallisena ilmiönä että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden kokemuksena. Aloitteessa todetaan, että asiakkaiden kokemukset rasistisesta häirinnästä ja syrjinnästä jäävät usein aliraportoituja. Valtuutetut esittävät, että kaupunki toteuttaa selvityksen sekä työntekijöiden, että asiakkaiden rasismikokemuksista sosiaali- ja terveystalvuuissa ja toimeenpanee johdonmukaiset käytännöt rasismin torjumiseen ja syrjintätapausten raportointiin.

Sosiaali- ja terveystoimiala osallistuu kaupunginkanslian syksyllä 2020 toteuttamaan kuntalaiskyselyyn rasismi- ja syrjintäkokemuksista ja henkilöstön osalta arvioi asiaa Kunta10-tulosten mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystoimialan yksi keskeisiä tavoitteita on hyvän asiakaskokemuksen tarjoaminen helsinkiläisille. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi kerätään asiakaspalautetta kaikista palveluista monien eri kanavien kautta. Yksi käytössä oleva kanava on kaupunkiyhteinen palautejärjestelmä. Tämän palautekanavan kautta tulee vuodessa noin 6 500–7 000 palautetta. Palautteet luokitellaan asiasisällön mukaisesti ja niistä tunnistetaan myös yhdenvertaisuuteen tai tasa-arvoon liittyvät asiat. Palautteet, joissa kuvataan koettua syrjintää, mutta ei välttämättä rasismia, muodostavat noin 3–5 prosenttia kaikista palautteista. Määrä on pysynyt samalla tasolla viimeiset kolme vuotta.

Saatua palautetietoa hyödynnetään entistä systemaattisemmin palvelujen kehittämisessä ja vahvistetaan tiedolla johtamista paremman asiakaskokemuksen aikaan saamiseksi.

Helsingin henkilöstöä koskevat uudet eettiset ohjeet korostavat yhdenvertaisuuslain mukaista syrjimättömyyttä. Eri väestöryhmien oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin kunnioitetaan, eikä rasismi ole missään

muodossa sallittua. Eettisiä ohjeita on käyty laajasti läpi henkilökunnan kanssa kaikissa työyhteisöissä.

Kunta10-tutkimus selvittää kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä tapahtuvia muutoksia sekä työelämän vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin. Parhaillaan on menossa vuoden 2020 kysely. Vuodesta 2016 lähtien on kysytty työntekijöiden syrjäntäkokemuksista. Aikaisemmissa mittauksissa noin 10 prosenttia vastaajista on kokenut syrjintää työssään. Tulokset ovat samalla tasolla koko kaupungissa ja sosiaali- ja terveystoimialalla sekä kansallisessa Kunta10-aineistossa.

Helsingin kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelman pohjaksi tehtiin keväällä 2019 kuntalaiskysely. Vastaajista noin puolet kuuluivat erilaisiin vähemmistöihin. Kyselyn tulosten mukaan noin kolmasosa ilmoitti kokeneensa syrjintää sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa. Eniten syrjintää koettiin iän, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ja sukupuoli-identiteetin ja etnisen taustan vuoksi.

Kaupunginkanslia suunnittelee parhaillaan uutta kuntalaiskyselyä, jossa kootaan tietoja seuraavan strategiakauden yhdenvertaisuussuunnitelman pohjaksi. Kysely toteutetaan tänä syksynä ja siihen sisältyy kysymyksiä koetusta rasismista ja syrjinnästä kaupungin eri toimialoilla, myös sosiaali- ja terveystoimialan palveluista. Selvityksen toteuttaa ulkopuolinen tutkimuslaitos.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että myös kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan ammattilaisten aiheesta toteuttama sosiaalinen raportti voisi tuottaa suoraan käytännön työhön sovellettavissa olevaa tietoa antirasististen käytäntöjen luomiseksi ja vahvistamiseksi.

Yhteenveto

Tiedon tuottaminen kuntalaisten ja henkilöstön rasismikokemuksista kaikissa kaupungin palveluissa, sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa, on ajankohtaista.

On tärkeää saada tietoa tästä ilmiöstä laajasti koko kaupungin tasolla. Tutkittu tieto auttaa kohdentamaan oikeita ja vaikuttavia toimenpiteitä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Rasismikokemukset heikentävät ihmisarvoa ja itsetuntoa. Näillä kokemuksilla on suoria vaikutuksia hyvinvointiin. Sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa tiedolla johtaminen on keskeistä palveluja kehittäessä. Kaikki tutkimustieto, joka lisää palvelujen yhdenvertaisuutta ja parantaa asiakaskokemusta, mahdollistaa asiakkaille vaikuttavat palvelut.

Käsittely

Postiosoite
PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin
+358 9 310 5015
Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI1880001200052430
Alv.nro
FI02012566

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystä siten, että lausuntoehdotukseen lisättiin ennen kohtaa "Yhteen veto" seuraava kappale:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että myös kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan ammattilaisten aiheesta toteuttama sosiaalinen raportti voisi tuottaa suoraan käytännön työhön sovellettavissa olevaa tietoa antirasististen käytäntöjen luomiseksi ja vahvistamiseksi."

Esittelijä Juha Jolkkonen joutui poistumaan kokouksesta kesken asian käsittelyn ja terveys- ja päihdepalvelujen johtaja Leena Turpeinen siirtyi asian esittelijäksi.

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Aleks Niskanen: Lautakunta ei kannata Mia Haglundin valtuustoaloitetta. Aloitteessa ei määritellä, mitä rasismi on ja mitä rasismi ei ole. Kun rasismia ei aloitteessa määritellä, syntyy suuri riski sille, että selvityksestä tulee tarkoituksen hakuinen, mikä johtaa helposti perättömiin rasismisyytöksiin. Perättömillä rasismisyytöksillä voidaan pahimmassa tapauksessa tuhota työntekijän ammatillinen maine tai aiheuttaa vakavaa mainehaittaa työntekijöille ja yrityksille. Viime aikoina on Suomessa useita esimerkkejä siitä, että esimerkiksi virkaa tekevää poliisia, virkaa tekevää lipuntarkastajaa ja muitakin ammattikuntia on perusteettomasti syytetty rasismista, kun henkilöt ovat suorittaneet normaalisti työtehtävänsä. Tällaisella perättömillä syytöksillä on vaikeutettu näiden ammattilaisten työn suorittamista. Lautakunta näkee, että tällainen selvitys johtaa helposti siihen, että sosiaali- ja terveystoimialalla alkavat lääkärit ja hoitohenkilökunta saamaan perättömiä rasismisyytöksiä, jotka vaikeuttavat heidän normaalia työn suorittamistaan.

Lisäksi aloitteessa ei ole kerrottu, mikä on selvityksen konkreettinen päämäärä. Aloitteessa todetaan seuraavaa: "Valtuutetut esittävät, että kaupunki toteuttaa selvityksen sekä työntekijöiden, että asiakkaiden rasismikokemuksista sosiaali- ja terveystoimialalla ja toimeenpanee johdonmukaiset käytännöt rasismien torjumiseen ja syrjintätapausten raportointiin." Lautakunnan mielestä aloitteessa tulisi määritellä, mitä ovat johdonmukaiset käytännöt ja syrjintätapausten raportointi käytännön esimerkkeinä.

Jäsen Aleks Niskasén vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Jäsen Aleks Niskanen jätti sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnosta vastaehdotuksensa mukaisen eriävän mielipiteen.

06.10.2020

Asia/5

Esittelijä

vs. sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Leena Turpeinen

Lisätiedot

Pirkko Excell, erityissuunnittelija, puhelin: 310 73867
pirkko.excell(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mia Haglundin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle valtuutettu Mia Haglundin ja 21 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta rasismikokemusten tutkimisesta sosiaali- ja terveystoimialoissa seuraavan lausunnon:

”Aloitteessa nostetaan esille rasistinen syrjintä sekä yhteiskunnallisena ilmiönä että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden kokemuksena. Aloitteessa todetaan, että asiakkaiden kokemukset rasistisesta häirinnästä ja syrjinnästä jäävät usein aliraportoituksi. Valtuutetut esittävät, että kaupunki toteuttaa selvityksen sekä työntekijöiden, että asiakkaiden rasismikokemuksista sosiaali- ja terveystoimialoissa ja toimeenpanee johdonmukaiset käytännöt rasismin torjumiseen ja syrjintätapausten raportointiin.

Sosiaali- ja terveystoimiala osallistuu kaupunginkanslian syksyllä 2020 toteuttamaan kuntalaiskyselyyn rasismi- ja syrjintäkokemuksista ja henkilöstön osalta arvioi asiaa Kunta10-tulosten mukaisesti.

Sosiaali- ja terveystoimialan yksi keskeisiä tavoitteita on hyvän asiakaskokemuksen tarjoaminen helsinkiläisille. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi kerätään asiakaspalautetta kaikista palveluista monien eri kanavien kautta. Yksi käytössä oleva kanava on kaupunkiyhteinen palautejärjestelmä. Tämän palautekanavan kautta tulee vuodessa noin 6 500–7 000 palautetta. Palautteet luokitellaan asiasisällön mukaisesti ja niistä tunnistetaan myös yhdenvertaisuuteen tai tasa-arvoon liittyvät asiat. Palautteet, joissa kuvataan koettua syrjintää, mutta ei välttämättä rasismia, muodostavat noin 3–5 prosenttia kaikista palautteista. Määrä on pysynyt samalla tasolla viimeiset kolme vuotta.

Saatua palautetietoa hyödynnetään entistä systemaattisemmin palvelujen kehittämisessä ja vahvistetaan tiedolla johtamista paremman asiakaskokemuksen aikaan saamiseksi.

Helsingin henkilöstöä koskevat uudet eettiset ohjeet korostavat yhdenvertaisuuslain mukaista syrjimättömyyttä. Eri väestöryhmien oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin kunnioitetaan, eikä rasismi ole missään muodossa sallittua. Eettisiä ohjeita on käyty laajasti läpi henkilökunnan kanssa kaikissa työyhteisöissä.

Kunta10-tutkimus selvittää kunta-alan henkilöstön työtä ja työssä ta-
pahtuvia muutoksia sekä työelämän vaikutuksia henkilöstön terveyteen ja hyvinvointiin. Parhaillaan on menossa vuoden 2020 kysely. Vuodesta 2016 lähtien on kysytty työntekijöiden syrjintäkokemuksista. Aikaisemmissa mittauksissa noin 10 prosenttia vastaajista on kokenut syrjintää työssään. Tulokset ovat samalla tasolla koko kaupungissa ja sosiaali- ja terveystoimialalla sekä kansallisessa Kunta10-aineistossa.

Helsingin kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelman pohjaksi tehtiin ke-
vällä 2019 kuntalaiskysely. Vastaajista noin puolet kuuluivat erilaisiin vähemmistöihin. Kyselyn tulosten mukaan noin kolmasosa ilmoitti kokeneensa syrjintää sosiaali- ja terveystoimialan palveluissa. Eniten syrjintää koettiin iän, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ja sukupuoli-identiteetin ja etnisen taustan vuoksi.

Kaupunginkanslia suunnittelee parhaillaan uutta kuntalaiskyselyä, jossa kootaan tietoja seuraavan strategiakauden yhdenvertaisuussuunnitelman pohjaksi. Kysely toteutetaan tänä syksynä ja siihen sisältyy kysymyksiä koetusta rasismista ja syrjinnästä kaupungin eri toimialoilla, myös sosiaali- ja terveystoimialalla. Selvityksen toteuttaa ulkopuolinen tutkimuslaitos.

Yhteenveto

Tiedon tuottaminen kuntalaisten ja henkilöstön rasismikokemuksista kaikissa kaupungin palveluissa, sosiaali- ja terveystoimialalla, on ajankohtaista.

On tärkeää saada tietoa tästä ilmiöstä laajasti koko kaupungin tasolla. Tutkittu tieto auttaa kohdentamaan oikeita ja vaikuttavia toimenpiteitä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Rasismikokemukset heikentävät ihmisarvoa ja itsetuntoa. Näillä kokemuksilla on suoria vaikutuksia hyvinvointiin. Sosiaali- ja terveystoimialalla tiedolla johtaminen on keskeistä palveluja kehittäessä. Kaikki

06.10.2020

Asia/5

tutkimustieto, joka lisää palvelujen yhdenvertaisuutta ja parantaa asiakaskokemusta, mahdollistaa asiakkaille vaikuttavat palvelut.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 6.10.2020 mennessä sosiaali- ja terveyslautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Mia Haglundin sekä 21 muun valtuutetun valtuustoaloitteesta rasismikokemusten tutkimisesta sosiaali- ja terveysterveyspalveluissa.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirkko Excell, erityissuunnittelija, puhelin: 310 73867
pirkko.excell(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Mia Haglundin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 22.09.2020 § 178

HEL 2020-008038 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

22.09.2020 Pöydälle

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Tapio Bergholmin ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirkko Excell, erityissuunnittelija, puhelin: 310 73867
pirkko.excell(a)hel.fi